

KARJALAN YHTEISKOULU, RUSKEASUON KAUPUNGINOSA - LAKI RAKENNUSPERINNÖN SUOJELEMISESTA – RAKENNUSSUOJELUASIAN VIREILLEPANO UUDENMAAN ELY-KESKUKSESSA

Ruskeasuo-Seura ry. on 27.9.1953 perustettu kotiseututyötä tekevä kaupunginosayhdistys, jonka päätarkoituksena on viihtyvyyden säilyttäminen ja lisääminen Ruskeasuo-alueella mm. tekemällä esityksiä kaupungin päättävälle elimelle.

Ruskeasuo-Seura ry. toimii ja vaikuttaa alueen ja sen asukkaiden hyväksi: *valvomme* asukkaiden etua, *järjestämme* tapahtumia ja retkiä, *vaikutamme* viranomaisiin, *luomme* yhteyksiä naapurialueisiin ja *julkaisemme* Ruskeasuolla tapahtuu –lehteä.

Vireillepano-oikeuden on siten katsottava olevan Ruskeasuo-Seura ry:llä 5 § 2.mom. kohdan 3. nojalla:

5 § [\(17.12.2020/1085\)](#)

Asian vireilletulo

Rakennuksen suojelua koskeva asia tulee elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa vireille sille tehdystä esityksestä tai sen omasta aloitteesta.

Esityksen rakennuksen suojelemisesta saa tehdä:

3) toimialueellaan sellainen rekisteröity yhteisö, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen tai rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen;

Esityksen tulee olla kirjallinen ja siitä tulee ilmetä, miksi rakennus tulisi suojella. Esityksestä tulee myös ilmetä tieto rakennuksen sijaintipaikasta ja, jos mahdollista, omistajasta tai haltijasta.

Vireillepano voidaan tehdä, koska Ruskeasuo-Seura ry:n ja merkittävän osan kaupunginosan asukkaista perustellun näkemyksen mukaan alueelle suunnitellaan asemakaavaa, jonka alustavissa luonnoksissa / tavoitteissa kuvattu rakentaminen ei sovellu alueelle ja on vahingollinen kaupunginosan kehitykselle mm. koulu- ja päiväkotitoiminnan harjoittamisen kannalta, sekä puistometsän säilymisen kannalta. On mm. mainittu 5 kerroksiset asuinrakennukset, kun Ruskeasuo-alueen rakennuskanta on ylivoimaisesti pääosin 4 kerroksista kauttaaltaan ml. Koroistentien vasta noin vuonna 2010 kaupunkiympäristöön hyvin sovitettu uudisrakennuskohde. Samalla Karjalan yhteiskoulun rakennus purettaisiin ja koulutoiminta siirtyisi muualle pois kaupunginosan turvallisuudesta ytimeksi. Lisäksi alueella olevan puistometsän säilyminen vaarantuu.

Ruskeasuo-Seura ry:n ja alueen asukkaiden näkemyksen mukaan rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain soveltamisalan 2 § 3. mom. kohtien 2 ja 3 edellytykset täyttyvät. Kohteella on myös valtakunnallista merkitystä osana Ruskeasuo-yhtenäisenä säilynyttä rakennuskantaa. Myös rakennuksen synty- ja käyttöhistorialla ominaispiirteinen on valtakunnallista merkitystä. Siten myös lain 2 § 3. mom. kohdan 1. edellytykset täyttyvät.

Rakennusperinnön suojelemiseen sovelletaan tätä lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Rakennusperinnön suojelemisesta asemakaava-alueella sekä alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten, säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa [\(132/1999\)](#).

Tätä lakia sovelletaan kuitenkin 2 momentin estämättä myös 2 momentissa tarkoitettulla alueella, jos:

- 1) kohteella on valtakunnallista merkitystä;
- 2) kohteen säilymistä ja suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla ja sen nojalla annetuilla säännöksillä tai määräyksillä; tai
- 3) kohteen suojeluun tämän lain mukaisesti on erityisiä syitä asemakaavoitustilanteen vuoksi.

Ruskeasuon kaupunginosan 1940- ja 50- lukujen kortteleiden vähäinen uudisrakentaminen on pääosin sopeutunut erittäin hyvin ympäristöönsä. Karjalan Yhteiskoulun rakennuksen ja kiinteistön tilalle kaavailtu usean asuinkerrostalon uudisrakentaminen asuinalueen ytimeen on ylimitoitettu ja ylittää kaupunginosalle ominaisen kaupunkikuvallisen sietokynnyksen. Kaupunginosan kehittäminen on lähdössä väärään ja vahingolliseen suuntaan.

Viime vuosikymmeninä alueen korjausrakentamistakin on säädelty kaupungin toimesta laatimalla erityiset korjausrakentamisohjeet, joita tulee tarkasti noudattaa. Ohjeet on hyväksytty rakennuslautakunnassa 30.11.2004 ja hyväksyntä perustuu Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen (1.7.2000) 2 §:ään. Ohjeiden tarkoitus on opastaa korjausrakentamista siten, että Ruskeasuon miljö ja ilme säilytetään mahdollisimman alkuperäisinä niin, ettei tulisi ylilyöntejä. Ylivoimainen enemmistö alueen taloyhtiöistä onkin tunnollisesti noudattanut näitä Ruskeasuon historiallisen ilmeen säilyttämiseksi laadittuja korjausrakentamisen pelisääntöjä. Karjalan Yhteiskoulun tilalle kaavailtu rakentaminen vie pohjaa näiltä ponnisteluilta.

Ruskeasuon kaupunginosa oli jo Helsingin yleiskaava 2002:ssa merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi, jota kehitetään siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Korjausrakentamisohjeet toteuttavat näitä pyrkimyksiä käytännössä.

Jo pitkään ennen Karjalan Yhteiskoulun purkuhanketta on siis nimenomaan pyritty siihen, että kaupungin ohjeistukselle säädellään ja turvataan kaupunginosan rakennuskannan alkuperäisen ilmeen säilymistä. Ruskeasuon rakennuskanta on peräisin pääosin 1940- ja 50 -luvulta ja siten rakenteeltaan, rytmitykseltään ja ilmeeltään yhtenäinen, että erityisesti edellä mainittujen vuosikymmenten osalta rakennuskanta ei ole sekoittunut myöhempien vuosikymmenten rakentamisen kanssa, vaan muodostaa lähes aukottoman ja sopusointuisen kokonaisuuden. Vuonna 1955 valmistunut Karjalan Yhteiskoulun rakennus sopii saumattomasti tähän kokonaisuuteen sijoittuen kaupunginosan keskipisteeseen. Koulurakennuksen tilalle suunnitellun massiivisen uudisrakentamisen salliminen keskelle Ruskeasuota on vastoin näitä kaavoituksessa ja korjausrakentamisen sääntelyssä määriteltyjä pyrkimyksiä, joita alueen asukkaat ovat tunnollisesti vaalineet.

Kun Karjalan Yhteiskoulu aloitti toimintansa vuonna 1955 asui kaupunginosassa runsaasti lapsiperheitä. Vuosikymmenten aikana kaupunginosan väestörakenne muuttui ja lapsiperheiden määrä väheni suurten ikäluokkien käytyä koulunsa. Nyt tilanne on kuitenkin jälleen aivan oleellisesti muuttunut. Alue on lapsiperheiden erittäin suuressa suosiossa. Kaupunginosa tarvitseekin edelleen ja kasvavassa määrin oman turvallisen koulun alueen ytimessä. Koululla on hyvä ja turvallinen liikenteellinen saavutettavuus eri puolilta kaupunginosaa ja kauempaakin.

Koulurakennus on yhä opetuskäytössä ja kunnostettavissa, eikä sitä tietävästi ole asetettu tai esitetty käyttökieltoon. Kaupunki ei ole esittänyt riittävää selvitystä esteistä kunnostaa rakennus koulukäyttöön myös tuleviksi vuosikymmeniksi.

Karjalan Yhteiskoulun rakennuksella on historiallista ja toiminnallista arvoa paikallisuuden ja maakunnallisuuden lisäksi myös valtakunnallisesta näkökulmasta.

Karjalan yhteiskoulu, alun perin Viipurin Uusi Yhteiskoulu, oli 1900-luvun alkupuolella Viipurissa ja 1940-luvulta 1980-luvulle Helsingissä toiminut oppikoulu.

Koulun perustivat Viipuriin vuonna 1905 opettajapariskunta Otto ja Naimi Rosendahl. Vuonna 1912, jolloin oppilaita oli jo noin 250, koulu sai oman koulurakennuksen Myllyaukion varrelle Allan Schulmanin ja Bernhard Fraserin suunnittelemana. Talvisota ajoi koulun evakkoon Helsinkiin Arkadian yhteislyseolta vuokrattuihin tiloihin. Suomalaisten vallattua Viipurin takaisin koulu palasi kotikaupunkiinsa, mutta joutui jatkosodan ajaksi vetäytymään Simpeleelle ja sotien jälkeen jälleen Helsinkiin samoihin Arkadian yhteislyseon tiloihin, jolloin sen nimeksi tuli Karjalan Yhteiskoulu.

1940-luvun lopulla Karjalan yhteiskoulua kävi lähes 400 oppilasta. Oma, yli 140 000 kuutiometrin koulurakennus valmistui 1955 Ruskeasuolle arkkitehti Toivo Löyskän piirtämänä ja yli 800 oppilaalle mitoitettuna. Sitä laajennettiin vuonna 1963 lisärakennuksella.

Koulussa oli suurimmillaan 1960-luvun taitteessa lähes tuhat oppilasta ja se kuului maamme kymmenen suurimman koulun joukkoon. Peruskoulujärjestelmään siirryttäessä Karjalan yhteiskoulun keskikoulu muuttui korvaavaksi kouluksi, jona se toimi 1980-luvun alkuun asti. Koulu jatkoi vielä yksityisenä lukiona vuoteen 1986, jolloin se yhdistettiin Töölön yhteiskouluun. Vuonna 1982 Karjalan Yhteiskoulusta tuli Suomen ensimmäinen talouspainotteinen lukio ja sai kouluhallitukselta oikeuden suunnitella taloustieteen ja taloudelliseen kasvatukseen liittyvää opetusta laajemmaksi kuin muissa lukioissa.

Ruskeasuo-Seura ry. katsoo, että jo edellä selostetuilla, mutta prosessin aikana vielä mahdollisesti tarkentuvilla ja täsmentyvillä syillä rakennusperinnön suojelusta annetun lain 8 §:n mukaiset edellytykset suojelulle täyttyvät:

8 §

Suojelun edellytykset

Rakennus voidaan suojella, jos se on valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittävä.

Rakennuksen merkittävyys arvioidaan seuraavilla perusteilla:

1) harvinaisuus tai ainutlaatuisuus (harvinaisuus);

2) historiallinen tyyppisyys alueelle (tyypillisuus);

3) aluetta tai tiettyä aikaa kuvaavat tyyppilliset piirteet (edustavuus);

4) alkuperäistä tai sitä vastaavan käytön, rakentamistavan, arkkitehtuurin tai tyylin ilmeneminen ja jatkuminen (alkuperäisyys);

5) merkitys historiallisen tapahtuman tai ilmiön todisteena tai siitä kertovana ja tietoa lisäävänä esimerkkinä (historiallinen todistusvoimaisuus); tai

6) näkyvissä olevat eri aikakausien rakenteet, materiaalit ja tyylipiirteet, jotka ilmentävät rakentamisen, hoidon ja käytön historiaa ja jatkuvuutta (historiallinen kerroksisuus).

Näin ollen Uudenmaan ELY-keskuksen on käytettävä toimivaltaansa ja tehtävä suojelupäätös 9 §:n nojalla.

9 § [\(17.12.2020/1085\)](#)

Suojelua koskeva päätös

Rakennuksen suojelusta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Ruskeasuo-Seura ry. vaatii, että suojelupäätöksessä on annettava tarvittavat 10 §:n mukaiset määräykset, joiden mukaan Karjalan yhteiskoulua ei purkaa, kiinteistön puistometsä on säilytettävä ja että rakennus säilytetään suojelun edellyttämässä kunnossa ja käytössä. Lisäksi on annettava tarpeelliset määräykset entistämisestä ja korjaustöistä siten, ettei vaaranneta suojelun tarkoitusta.

Ruskeasuo-Seura ry. osallistuu mielellään suojelumääräysten sisällön muotoiluun.

[10 §](#)

Suojelumääräysten sisältö

Päätöksestä tulee käydä ilmi, mitä aluetta suojelu koskee. Suojeltua rakennusta ei saa purkaa. Suojelua koskevaan päätökseen on otettava tarpeelliset määräykset rakennuksen kulttuurihistoriallisen merkityksen säilyttämiseksi. Suojelumääräykset on, mikäli mahdollista, laadittava yhteisymmärryksessä rakennuksen omistajan ja haltijan kanssa.

Suojelumääräykset voivat koskea rakennuksen:

1) säilyttämistä suojelun edellyttämässä kunnossa;

2) käyttöä siten, ettei sen kulttuurihistoriallista merkitystä vaaranneta;

3) entistämistä tai siinä tehtäviä korjaustöitä siten, ettei niillä vaaranneta suojelun tarkoitusta; sekä

4) suojelun turvaamisen edellyttämää yhteydenpitoa suojelua valvoviin viranomaisiin.

Lopuksi Ruskeasuo-Seura ry vaatii ELY-keskusta asettamaan Karjalan yhteiskoulun vaarantamiskieltoon 6§:n nojalla, kunnes suojeluasiala on lainvoimaisesti ratkaistu. Rakennuksen omistaja on tarvittaessa velvoitettava ryhtymään tarpeellisiin suojaamistoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi ja jotta rakennuksen käyttöä kouluna voidaan taata jatkossakin

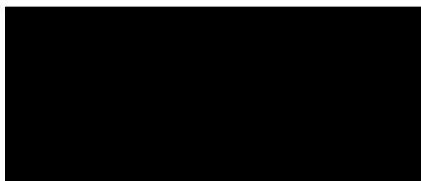
6§

Vaarantamiskielto

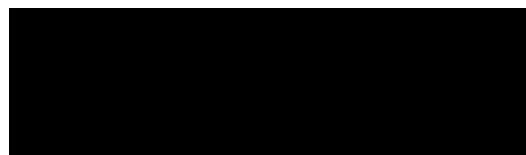
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen (*vaarantamiskielto*). Vaarantamiskielto on kuitenkin määrättävä aina, kun suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi lisäksi velvoittaa rakennuksen omistajan tai haltijan ryhtymään tarpeellisiin suojaamistoimenpiteisiin rakennuksen suojelun turvaamiseksi. Vaarantamiskielto voidaan antaa, kun rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla turvaa rakennuksen säilymistä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.

Ruskeasuo-Seura ry vaatii, että asian jatkovalmistelun yhteydessä Ruskeasuon asukkaita, taloyhtiöitä ja yrityksiä kuullaan kattavasti. Erityisen tärkeää on kuulla huolellisesti Karjalan Yhteiskoulun kiinteistön naapurustoa.

Ruskeasuolla 22.02.2022

Jyrki Erra
puheenjohtaja
Ruskeasuo-Seura r.y.

Kirsi Ihalainen
sihteeri
Ruskeasuo-Seura r.y.

Ruskeasuo-Seura ry:n puolesta

Liitteet

1. Ruskeasuon kerrostaloalueen korjausrakentamishjeet 30.11.2004, otteita 11 sivua.
2. HS 7.1.2007 . F1. Asunto – Asumisen erikoissivut: ” 50-luvussa on tyyliä -Ruskeasuon talojen ovissa näkyy käsityön jälki”. 2 sivua.
3. Ruskeasuo Ajurikylästä kaupunginosaksi. Jyrki Erra & Pertti Pekkinen 2001, otteita 6 sivua.